

Pokyny pro psaní BP na Katedře fyziologie PřF UK

Pravidla pro psaní a obhajobu bakalářských prací na Katedře fyziologie se řídí pravidly pro psaní a obhajobu těchto prací na biologické sekci PřF UK. Plné znění těchto pravidel je k nalezení na tomto odkazu: <https://natur.cuni.cz/biologie/studium/bakalarske-studium>

Citace a zdroje

- a) Informace sepsané v literární rešerši je nutné čerpat z odborných, relevantních, a pokud možno **aktuálních** zdrojů.
- b) Klíčové je užití tzv. **primárních zdrojů** neboli zdrojů původních.
- c) Jako bakalářská práce není přijatelný text, ve kterém jsou převážně přejímány poznatky ze sekundárních citací. **Sekundární citace by měly být používány v minimální možné míře** (nesmí přesáhnout 20 % citované literatury) a musí být jasně označeny jak ve vlastním textu bakalářské práce, tak v seznamu literatury (například vyjádřením *shrnutí* v [zdroj] v textu, a následně hvězdičkou * před citací v seznamu literatury).
- d) Za sekundární citaci se považuje převzetí takové informace, která je již v citovaném textu převzatá jako citace, typicky u článků typu review.

Například při převzetí této informace z článku Olivero et al., 2023:

Autoantibodies targeting NMDA receptors were also detected in patients suffering from AD and Parkinson's disease (PD), from dementia and epilepsy, and in schizophrenic individuals [23,24].

- je nutné ji označit jako sekundární, neboť článek se již na citaci (v tomto případě hned na dvě) odkazuje, s novou informací sám nepřichází.
- e) Někdy se v review objevují samotné závěry autorů, které vyplývají z článku – autoři formulují novou myšlenku na základě literatury. V takovém případě je možné toto review vydávat za primární zdroj, doporučujeme ale označení například dvěma hvězdičkami ** nebo pomocí jiného symbolu †, ‡. Tím se předejde případnému nedorozumění v rámci oponentského posudku.
- f) V seznamu citované literatury je nutné vysvětlení použitých symbolů.
- g) Pokud se v použitém zdroji vyskytuje informace, o jejíž pravděpodobnosti se autoři pouze domnívají, je nutné toto vyjádřit i v textu – např. „*Frohlich & Van Horn, 2014 spekulují...*“
- h) V případě shody jmen a roku vydání práce se citace rozliší doplněním písmen k roku vydání (např. Zhang et al., 2014a, Zhang et al., 2014b).

- i) Způsob citování musí být **jednotný** v celé práci. V textu je **silně doporučeno využít formát citací s viditelnými jmény autora (autorů) a rokem publikace**. Je nutné dbát také na rozdíl v citování jednoho autora (1), dvou autorů (2) a kolektivu autorů (3):
 - 1. Mauvoisin, 2019
 - 2. Moore & Eichler, 1972
 - 3. Berson et al., 2002
- j) Samotná citace je součástí citované věty. Tečka patří za citaci, tedy na konec věty.
- k) V seznamu literatury je nutné uvést všechny autory citované publikace, její plný název a v ideálním případě i tzv. DOI, neboli odkaz, na kterém je trvale možné citaci nalézt. Výsledná citace pak může vypadat např. takto:

Moore, RY., & Eichler, VB. (1972). Loss of a circadian adrenal corticosterone rhythm following suprachiasmatic lesions in the rat. Brain research, 42(1), 201–206. [https://doi.org/10.1016/0006-8993\(72\)90054-6](https://doi.org/10.1016/0006-8993(72)90054-6)

- l) Seznam literatury musí být abecedně seřazený. Pokud ovšem dáte přednost číselným indexům v textu, řadí se seznam dle čísel.
- m) Vzhledem k množství zdrojů, jaké bývá v bakalářských pracích využíváno, je silně doporučeno využití citačního asistenta. Volně dostupné jsou např. Mendeley, Zotero nebo EndNote. I přesto je nicméně třeba si finální seznam citované literatury zkontrolovat.
- n) Je samozřejmé, že zdroj musí být uveden i u převzatých obrázků. Pokud u takových obrázků dochází k překladu nebo jiné úpravě, je nutné toto zapsat např. stylem „*Přeloženo a upraveno z [zdroj]*“.

Formální náležitosti a doporučení pro psaní práce

- a) Práce je psána v češtině, slovenštině nebo angličtině podle výběru studenta/ky. Jazyk práce by měl být **jednotný**, tzn. pro práci psanou v češtině je například nutné přeložit do češtiny i přejaté obrázky.
- b) Na veškeré obrázky a/nebo tabulky je **nutné se odkázat v textu** (např. „*Tento mechanismus ilustruje obrázek č. 2*“). Obrázky i tabulky by měly být **důsledně popsané**; již ze samotného popisu obrázku/tabulky by mělo být zřejmé a vysvětlené vše, na co se čtenář dívá.
- c) Popis obrázku se umísťuje POD obrázek, popis tabulky se však umísťuje NAD tabulku.
- d) Veškeré použité zkratky musí být uvedeny nejen v seznamu zkratek, ale také při prvním použití **zavedeny** (tzn. vysvětleny) v textu. Takové zavedení by mělo být jednotné – není např. vhodné vysvětlit část zkratek v češtině a část v angličtině. V seznamu použitých zkratek musí být zkratky abecedně seřazené.

- e) Není vhodné pojmenovávat kapitoly zkratkami, tím spíše nezavedenými.
- f) Odsazení jednotlivých kapitol a podkapitol musí být v textu **jednotné**, stejně tak velikost písma, (příp. velikost jednotlivých nadpisů a podnadpisů). Text by měl být zarovnán do bloku.
- g) Vhodné je užití tzv. serifového, neboli patkového písma. Příkladem takového písma je například font *Times New Roman*.

Některé často se opakující formální chyby v BP a DP

- Na konci řádku nesmí zůstat jednopísmenná předložka (v, k, o, u). Přeskočení na druhý řádek lze vynutit připojením předložky či spojky k následujícímu slovu tzv. "pevnou mezerou", která se vytvoří pomocí Ctrl+Shift+Space (je nutno označit mezeru mezi předložkou a následujícím slovem!). Pokud si zapnete ve wordu zobrazování neviditelných znaků (znak podobný velkému PI), zobrazuje se pevná mezera jako kroužek. Pokud Word v některých případech neumožní odskočení znaku, lze ve finální úpravě použít „měkký enter“ – kombinaci SHIFT+ENTER.
- V textu rozlišujte mezi **pomlčkou** (dlouhá –) a **spojovníkem** (krátký -). Spojovník spojuje slova a nemá kolem sebe mezery (např. je-li, Frýdek-Místek atd.) nebo ho lze použít jako odrážku (pak za ním může být mezera). Pomlčka se používá ve všech případech, kdy je oddělena od slov mezerou (na obou stranách), a to i ve funkci oddělovače, vsuvek či letopočtu. Není na klávesnici a píše se pomocí zkratky Alt+0150. Pro rozmezí hodnot používejte rozepsanou formu, tj. slovo **až**.
- Mezi hodnotou a jednotkou se píše pevná mezera (Ctrl+Shift+Space). Toto platí i pro stupně Celsia (3 m, 4,5 kW, 25 °C). Zároveň nesmí být hodnota na jiném řádku než její jednotka (číslo na konci řádku a následující řádek začínající jednotkou).
- **Je rozdíl mezi psaním procent:** 30% (bez mezery) znamená "třicetiprocentní", kdežto 30 % (s mezerou) znamená "třicet procent".
- Viz je rozkazovací způsob od slovesa vidět, nikoli zkratka. Není proto důvod psát za viz tečku.
- Za řadovou číslovkou se píše tečka a mezera! Tedy i datum musí být ve formě 21. 9. 2006, či 21. září 2006, nikoli 21.9.2006.
- Tři tečky jsou speciální znak nazvaný "výpustka" a musí být tři! Pokud jsou na konci věty, čtvrtá tečka se již nepíše.
- České uvozovky mají formu „dolní,, a“horní“. Word toto běžně zvládá automaticky, pokud ne, použijte pro dolní uvozovky kombinaci Alt+0132. Např. „bez chyby“.
- Mezi hodiny a minuty se nepíše dvojtečka, ale tečka! Dvojtečka se píše mezi minuty a vteřiny (tedy devatenáct třicet hodin se zapíše 19.30).
- Je nutné dodržovat jednotný systém jednotek, buď s horními indexy v záporné hodnotě (1 m.s⁻¹), či se šikmým lomítkem (1 m/s). Oba typy v jednom článku (práci) jsou nepřipustné!

- Pozor, pokud končí věta dolním indexem, často je chybně i tečka na konci věty v dolním indexu!
- Složené jednotky se píší bez závorek ve smyslu přednosti násobení před dělením.
 - Správně: $W/m^2 \cdot K$ či $W \cdot m^{-3} \cdot K^{-1}$
 - Špatně: $W/(m^2 \cdot K)$ či $W(m^3 \cdot K)^{-1}$